

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De surgendo à somno. Cap. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

PARS QUINTA

De Quotidiana exercitatione Virtutis.

VITA Spiritualis, & religiosa, si non ob aliud, ob hoc saltem diligenda esset, & summis conatibus amplectenda, quod ipsa nihil aliud est, quam series quedam bonorum operum, catenæque virtutum. In qua, si eius monitis acquiescimus, & secundum ordinem nobis præscriptum vivimus, à mane usque ad vesperam, & à vespere usque ad mane, sanctis virtutum operibus occupamur, & non interruptis passibus in perfectionem, & in caelestem patriam tendimus. Nam vita hæc omnia quæ à ratione, & Dei lege discordant, potenter ablegat, quæcumque bona, quæcumque sancta, quæcumque perfecta sunt, vocat: media verò, sive indifferentia ita condit, & perficit, ut in bona, & præmio digna convertat. Sed hæc est imbecillitas, aut miseria nostra, ut sepe mala à vita religiosa ablegata accersamus, bona amplexata refutemus, & media non in virtutis actus, sed in delicta commutemus. Quamobrem sancti Patres, ac vita spiritualis tractatores, ad specialia, immò & ad minima religiosa opera descendentes, quemadmodum facienda essent, docuerunt, ut qui ea præstant, oleum & operam non perdant, verum eorum exercitatione in virtute proficiant. Horum vestigiis nos minimi nunc inherere volumus, & quæ ab eis didicimus, ad hanc rem pertinentia, vel in fratribus nostris, quibuscum conversamur, aspeximus, exarare contendimus, ut & nos ipsos, & alios, si sortè hæc legerint, excitemus, & tractationem istam virtutum absoluamus. Quæ profectò integra & absoluta non esset, si rationem bene se gerendi in omnibus, & studiosè agendi, non traderet. In hac autem re spirituales viros bipartitos invenio: quidam enim eorum, alios suo fervore metientes, tanta dicunt in communibus diei operibus esse servanda, ut robusti adolescentes vix ad illa implenda sufficiant: alij verò hæc sub generali doctrina prætereunt, adeò ut parum ad communes actiones pertinens doceant. Nos verò mediam viam tenere cupimus, qua nec virtutum amatores plus nimio oneremus, nec tepidis ansam nihil faciendi, & distractè vivendi, concedamus. Illum autem senem apud Cassianum, felicem existimo, qui in extremis constitutus, & à fratribus interrogatus, quo pacto possent facile ad perfectionem pervenire, respondit: Nunquam meam feci voluntatem, nec quemquam docui quod prius ipse non feci. Me verò miserum puto, quia præ negligentia mea multa hæc dicturus sum, quæ non facio, & multa, quæ malè, & tepidè facio: scribo tamen ad aliorum utilitatem, quia ad scribendum capti operis perficiendi necessitate compellor; & id scribo, quod bonum, ac Deo gratum esse cognosco: & licet miser & imperfectus, facere concupisco. Et ut liberius & confidentius loquar, vitæ rationem scribam, quam tyronibus nostris in Novitiatu, & scholasticis nostris in Collegiis instillamus, in qua eos usque ad senectam perseverare concupiscimus. Horum autè, quæ hac vitæ ratione continentur, quedam quotidie, manè, aut vespere fiunt; quedam singulis hebdomadis, aut singulis mensibus, aut singulis annis fiunt; quedam semper fiunt. Et de his omnibus ordinatè & breviter agendum est.

Cassian.
ll. 5. c. 28.

Sectio Prima huius partis, De his, quæ mane fiunt.

De Surgendo à somno.

CAP. I.

PRIIMUM opus, quod in die occurrit, est lectuli, in quo per noctem quievimus, derelictio, & mentis ad vigilandum & laborandum applicatio. Et quidem non tantum solem præveni-

mus, sed & longè ante auroram surgimus, ut in illa temporis tranquillitate Deo longioribus spatiis sine ullo impedimento vacemus. Sanctumque Davidem imitati gestimus, de se ipso dicentem: Præveni in maturitate & clamaui, quia in verba tua supersperaui.]

Psal. 118.
147.

Præveni,

Præueni, inquit, tempus illud, quo homines solent ad operandum assurgere, ipsūque auroræ aduentum antecessi, quia illam horam satis opportunam ad clamandum, & te Dominum deprecandum, esse cognoui, id autem feci quia ad meas miseras subleuandas, desideriaque complenda, magnam spem de tua benignitate concepi. Tu verò, o vir Dei, cum surgendi è lecto signum audieris, statim sine vlla mora, sine vlla cunctatione, cum magno feruore & alacritate confurge. Audi Ecclesiasticum dicentem: [Hora surgendi,] nimirum è lecto, [non te trices: præcurre autem prior in domum tuam,] nempe in domum orationis, fratresque vniuersos præcede: [& illic auocare,] vt apud Dominum tuæ conscientia rationem reddas [& illic lude,] illic scilicet letare, ac te ipsum recte in Domino, si nihil quod conscientia dictamine aculetur, inuenias. [Surge velociter,] sic enim ab angelo dictum est Petro: & si absque cunctatione surrexeris carenā tepiditatis & segnitiei cadent de manibus tuis. *Assuefas* oportet dicere in corde tuo cum campanula ad surgendum sonuerit: Hoc signum magni regis est: eamus citò, & offeramus ei munera. Et sicut cum princeps dato signo vocat aliquem, è vestigio ministri accurrunt; vt eius iussa perficiant: sic & tu cum à Domino cymbali pulsatione vocaris, sine mora ad eius imperium accurre.

Ecl. 3. 13.

Act. 12. 7.

Can. 5. 6.

Cyrril. Hierosol. c. 13.

Bonau. tract. de interiori homine, p. 1. c. 4.

Magni momenti est hæc propera citaque surfectio, ex qua communiter tota sensibilis diei deuotio, & diuina visitatio dependet. Sponsa aperire sponso cunctata est, & cum tandem aperuit, minime illum inuenit. Iam, inquit, [declinauerat, atque transierat.] Sic proflus si aliquantulum præ seordia moteris, sponsum qui te vocabat, iam abiisse, & te aridum ac tenchris obuolutum reliquisse reperies. Signa te ipsum statim venerando crucis signaculo, cuius virtute munitus contra diei pericula tum corporalia tum spiritalia protegaris. Ad hoc sanè hortatur Cyrellus non perfecte viuentes tantum, sed & vniuersos Christianos: Non pudeat vos, inquit, crucifixum confiteri, sed in fronte confidenter signaculum crucis digitis imprimatur, & in aliis omnibus crux fiat: in panibus comedendis, & in poculis bibendis, & in egressu, ante somnum, recumbendo & surgendo: eundo & quiescendo. Magna hæc est custodia, quæ propter pauperes gratis datur, sine labore propter infirmos, cum à Deo sit hæc gratia, & timor demonum; triumphauit enim de illis hoc signum. Ostensa illis audacter; quando enim videntur crucem, recordantur crucifixi, metunt enim eum qui contriuit capita draconis. Huius autem sanctissimi signi virtute, ac sedula diligentia omnem non solum malam, sed & inanem cogitationem abiice, & ad Deum tuum cor mentemque conuerte, & illum in primo illo diei momento affectu amoris stringere stude. Equum est vt primitias diei tibi data ipsi confectes, & primum illum tanquam benignum hospitem, qui tunc ad te diuertit, in hospitium tui cordis excipias. In quo aliqui (vt mihi compertum est) tanta gratia præueniuntur, vt quasi naturaliter, cum somnus abiecit, statim Dei recordentur, & in eum amore ferantur. Meminit istius documenti tanquam valde necessarij Bonauentura, cuius hæc sunt verba: Cum euigilas, statim omnes cogitationes tuas abiice de corde tuo, & somnia quæ somnasti in nocte, quibus te diabolus vellet occupare, & primitias cogitationum tuarum offer deo in cogitatione, vel aliqua bona meditatione cum corporis exercitatione vel genuflexione, donec aliquem affectum deuotionis concipias, & cogitationes vanas, quæ

tunc maxime infestant mentem, à te abiicias, & ex hoc eris ad omne opus deuotior, & expeditior tota die.] Hoc etiam magni ponderis est, quoniam si vanæ cogitationi, aut curæ (pro illo tempore sine dubio minime necessariæ) ianuam aperias, illa te inquietum reddet, & minus aptum ad orandum efficiet. Tuæ voluntatis erit illam admittere, non tamen reicere, quia postquam cordis dominium vendicauerit, difficile satis erit, à corde seingere. In assumendis vestibus honestè te geras, si nudus cubas, ac modestiæ memineris, sicut qui coram Deo, & angelo tuæ custodiæ deputato vestimentis indueris. Post thoracem, statim habitum religiosum, seu clericalem, induas, eoque te operias, & sub illo, ita vt corporis tui aliquam partem non videas, femoralia, tibialia, & calceos assumas: indecens namque est vt religiosus, more hominis sæcularis, immodestè se vestiat, & vel coram se ipso extra lectum nudus appareat. Antiqui religiosi, vt ex Basilio & Cassiano constat, vestiti dormiebant, & nunc multi religiosi aut ex deuotione idem faciunt. Huius autem præceptionis ratio (vt ego coniecero) non tantum fuit vt omnem molliem & indulgentiam abicerent, & vt expeditius ad orationem surgerent, verum vt nunquam nec aliis nec sibi ipsis sine habitu religioso apparerent. Tu si ex necessitate aut ex desiderio singularitatis fugiendæ apud tuos nudus cubas, saltem quod huius sancti moris seruire potens (quod apud nos in vsu est) è vestigio cum lectum vis relinquere, religiosum habitum valde quidem amabilem & honorificum causa modestiæ & honestatis assumas. Eodem verò tempore quo calceas, & amicos te ipsam, sanctam Trinitatem reuerenter adorabis, Beatam virginem, Angelum tuæ custodiæ deputatum, sanctum illius anni patronum (de quo postea) & alios sanctos inuocabis, ac pro obtinendo feruore ad orandum, & puritate ad celebrandum (si sis Sacerdos) & sedulitatem ad tuum officium explendum precaberis. Pro his proprias preculas quæ affectum excitent, me moriter retinebis, quas si proprijs verbis factas nõ habeas, ex Laspertio, Blosio, Beata Gertrude, ac Beato patre nostro Francisco Borgia, aut ex aliis mutuabis. Tandem assumptis vestibus, è lecto decenter operito, flectes genua coram Domino, & quanto poteris mentis affectu gratias illi ages, quod tibi noctem quietam & somnum pacatum dederit, quod nouam lucem ad vitam æternam promerendam concesserit, & quod à multis periculis tum mentis tum corporis, & ab illationibus demonis liberauerit, instantèque postulabis ab eo gratiam vt peccata vites, vt tuo muneri satisfacias, vt in omnibus suam sanctissimam voluntatem quæras, atque ei gratus existas. Offeres tuū corpus & animam, tuas cogitationes, desideria, verba, & opera, in vnione corporis & animæ, cogitationum, desideriorum, verborum, & operum Christi Iesu, vt ex illo meritum trahant, & æternò patri sint grata. Postmodò, quod supra diximus, propositum vitandi defectum particularem, aut te exercendi in particulari virtute, facies, & auxilium speciale ad hoc opus virtutis polces. Dum sic à lecto surgis, studiosè surgis, & (vt manifestum est) non paucos virtutis actus exerces.

De preparatione ad orationem.

CAPVT II.

Rostquam è lecto surreximus, ad orationem post modicum habendam preparamur, memores præcepti Scripturæ: Ante

Ecl. 18. 21.

orationem